

Naturbete – hinder och möjligheter

En ökad naturbetesdrift är beroende av att det som helhet är möjligt att verka som lantbrukare med betesdjur. Detta konstateras i en ny kunskapsöversikt. Livet på gården måste fungera med allt vad det innebär, men det största hindret för naturbeteshävd är bristande lönsamhet. Lönsamheten kan förbättras genom ökade intäkter i form av rimliga priser på animalieprodukter och en höjning av relevanta stöd, men också genom lägre kostnader för byggnader, vinterfoder och arbete. Samtliga dessa faktorer behöver förbättras för att intresset för hävden av naturbetesmarkerna ska öka märkbart.

Kunskapsöversikten har gjorts för att ur ett lantbrukarperspektiv belysa hinder och möjligheter för ökad djurhållning med nötkreatur, får och häst på svenska naturbetesmarker. Begreppet naturbetesmark avser alla typer av naturliga och tidigare kultiverade fodermarker, inklusive utmarks- och skogsbete, som kan betas. Rön från vetenskaplig och populärvetenskaplig litteratur har sammanställts, uppgifter från olika intressenter har inhämtats och därtill har vi lagt vår egen kompetens och erfarenhet. Rapporten i sin helhet kan erhållas digitalt eller i tryckt format på www.sustainimal.se

Direkta och indirekta faktorer påverkar

Naturbetesdrift påverkas av många faktorer och komplexa samband. Vissa gäller själva betesmarken, såsom stängsling, möjligheter till vatten och daglig tillsyn eller närvaro av rovdjur. Andra faktorer påverkar mer indirekt, såsom tillgång till vinterhållning, lantbrukarens totalekonomi, hur samhället ser ut kring gården, regelverk m.m.

Foto: Nilla Nilsson-Linde

Sett ur det betesmarksnära perspektivet gäller det att genom goda betesrutiner upprätthålla djurens produktion och välfärd i kombination med en effektiv drift avseende stängsel, vatten och tillsyn. Att ha stora sammanhängande betesfällor, eventuellt i kombination med samarbeten kring djurhållningen vintertid kan rationalisera driften och göra den ekonomiskt hållbar, liksom att utnyttja olika tekniska hjälpmedel. Ett godkännande av virtuella stängsel skulle göra det möjligt att beta naturbetesmarker som idag bedöms vara alltför dyra att stängsla in. Annan teknik för övervakning av stängsel och djur är under utveckling.

Naturbetesmarker är fodermässigt lämpligt för många hästar, men avståndet till betesmarkerna kan ibland vara ett hinder. Lösspringande hundar, rovdjursangrepp och betesskador från klövvilt utgör betydande hinder för betesdrift i vissa trakter. Djurrättsaktivisters agerande kan också påverka negativt.

Foto: Ola Jennersten

miljöersättningar för betesmarker cirka 10 % av intäkterna, 30–45 % kommer från andra stöd och 45–60 % från försäljning av kött och skinn. Kostnaderna fördelar sig på 50–60 % för vinterhållning (investeringsstöd borträknade), 15–30 % för betesdriften och 15–30 % för gemensamma kostnader.

En välmående animaliesektor är en förutsättning för hållbar naturbetesdrift, eftersom naturbetesdjuren inte är isolerade från övrig djurproduktion. Det finns ett flöde mellan olika typer av djurhållande lantbrukare. Mängden potentiella betesdjur är en effekt av hur goda förutsättningarna generellt är för djurhållning. Det behövs en systemsyn, inte bara för djuren utan även för betesmarkerna. En enskild värdefull naturbetesmark kan således inte betraktas isolerat, utan bör ses i ett företagssammanhang. Exempelvis kan stora rationella betesmarker med mindre biologiska värden och vallåterväxt på

Forts. nästa sida

gårdens övriga arealer möjliggöra djurhållning och därmed bete även av mindre ytor med naturbete. Det är också av största vikt att de stöd som betalas ut för hävd av värdefulla betesmarker kommer djurägaren tillgodo och inte låses in i högre markpriser och arrenden.

Störst förbättring i en kortsiktig kalkyl erhålls om befintliga byggnader utan lönsam alternativ användning kan utnyttjas för djurhållningen. På sikt behöver dock produktionen kunna bära kostnaderna för en nybyggnation för att vara hållbar. Ofta finns ett motsatsförhållande mellan en billig byggnad och liten arbetsåtgång. Vinterfoderkostnaden beror mycket på arronderingen som ger dyrare foder i skogsbygd.

Foto: Ola Jennersten

Fler mjölkraskvigor till naturbetena

Med många djur i företaget uppnås skalfördelar med en mindre kostnad per uppfött djur. Intäkterna kan ökas ytterligare genom effektivisering av produktionen och att produkterna laddas med mervärden kopplade till naturbete. Rekruteringsdjur i mjölkbesättningar betar redan idag många naturbetesmarker. Med större andel kontrakterad kviguppfödning samt betessläppning vid en lägre ålder skulle större areal naturbetesmark kunna betas av mjölkraskvigor.

En annan förutsättning för naturbetesdrift är att marken ligger i en livskraftig bygd med möjligheter att bo och verka och där omgivningen har förståelse för djurproduktion. I trakter med en livskraftig lantbrukssektor finns goda möjligheter till samverkan, kompetensförsörjning, service samt handel med varor

och tjänster. Hinder kan vara både stadsbors och lantbrukarnas egna attityder till lantbruk och landsbygd, som t.ex. bidrar till att landsbygdens ungdomar flyttar till tätorter. Detta försvårar kompetensförsörjning samt generations- och ägarskiftet. Attityden inom lantbrukarkåren till naturvård som etablerad produktionsgren varierar också.

Produktion av kollektiva nyttigheter, såsom hävd av naturbetesmarker, kräver att kunden, dvs. samhället, är beredd att betala för tjänsten. Trots det stora samhälleliga intresset för bevarande av naturbetesmarker kommer i naturbetesbaserad nötköttproduktion, som nämnts ovan, endast ca 10 % av intäkterna från miljöersättningar för betesmarker. Därmed är produktionen även beroende av svenska konsumenters betalningsvilja för inhemskt kött. Även hästägare behöver ekonomiska incitament för att hävda naturbetesmarker.

Långsiktigt stödsystem behövs

Osäkerheten och bristen på långsiktighet i stödsystemet avskräcker många från att starta och investera i djurhållning, då till synes små förändringar kan slå hårt på företagsnivå. Förändringar i stödsystemets struktur och regelverk bör därför minimeras, medan en ökning av stödbeloppen inom nuvarande regelsystem skulle inverka positivt. Ett omfattande och svåröverskådligt regelverk med oproportionerliga sanktioner för djurhållande lantbrukare kan leda till avveckling.

En önskvärd förändring är att utforma stöden så att de blir mer flexibla och att kontrollsystemen tillåts ta hänsyn till biologiska förhållanden som t.ex. årsmånsvariationer. Kunskap om lantbruk och djurhållning hos den personal som utför kontrollerna efterfrågas. Attityden hos en del myndighetspersoner kan minska en lantbrukares motivation för att hålla djur. Större förståelse för naturbetesmarker och markägande hos de myndigheter som hanterar jord- och skogsbruksfastigheter skulle gagna naturbetesdriften.

Anna Jamieson, Föreningen Naturbeteskött i Sverige,

tel: 076-765 77 40, e-post: anna@naturbete.se

Anna Hessle, SLU, Inst. för husdjurens miljö och hälsa,

tel: 0511-671 43, e-post: anna.hessle@slu.se

Hela rapporten:

Jamieson, A. & Hessle, A. 2021. Hinder och möjligheter för ökad naturbetesdrift ur ett lantbrukarperspektiv – en kunskapsöversikt. SLU. SustAinimal. Reports 1. www.sustainimal.se

Konservera det egenproducerade grovfodret med Safesil

Safesil[®] PRO

Läs mer på safesil.se

SALINITY AB
031 - 309 25 00
info@salinity.com
order@salinity.com

Safesil[®]
Ett svenskt ensileringsmedel

Ta hjälp av den naturliga dygnsvariationen för att förbättra betesutnyttjandet

Ett högt betesutnyttjande är viktigt för framförallt ekologårdar, där betet utgör en stor del av det totala foderintaget sommartid. I en studie vid SLU undersöks effekten av kornas bete och betets näringsvärde vid olika tidpunkter på dygnet. Detta kan ge oss ökad kunskap för en optimerad betesdrift. Studien finansieras av SLU Ekoforsk.

Dygnsvariation i bete

I den ekologiska mjölkproduktionen, certifierad enligt KRAV, spelar betet en viktig roll eftersom grovfoder måste utgöra mer än 50 % av foderstaten. Korn ska även ha tillgång till betesmark minst 12 timmar dagligen under betesperioden. Det är därför viktigt med ett stort betesintag. En väl skött betesmark kan också vara fördelaktig såväl ekonomiskt som för djurens välfärd.

Flera tidigare studier har visat att kor betar längst och mest intensivt kring skymningen. En ökning av mjölmängden, liksom ökat fett- och proteinutbyte, har setts hos kor som betat på eftermiddagen jämfört med morgonen. Detta kan bero på skillnader i betets näringsinnehåll över dygnet. I korthet ökar torrsbstanshalten och innehållet av lösliga kolhydrater under dagen, medan innehållet av strukturella kolhydrater och råprotein minskar. Detta tyder på att näringsvärdet är högre under eftermiddagen än på morgonen på grund av ett bättre balanserat förhållande mellan kol och kväve. Foderstater med balanserat kol/kvävekvot kan förbättra intaget, mjölkutbytet och effektiviteten av utnyttjandet av kvävet i fodret.

Bete dag eller natt

En kombination av dessa två naturliga processer, den dagliga variationen i den kemiska sammansättningen av vallen och kornas naturliga motivation att beta, skulle kunna ge ett förbättrat betesutnyttjande. Under juni månad 2021 genomförde vi den första delstudien i vårt projekt som syftar till att förbättra potentialen i betesdriften. Vi jämförde två betesperioder, dag (AM) och natt (PM), och utvärderade skillnader i vallens kemiska sammansättning samt kornas mjölkproduktion och mjölksammansättning, foderintag och betesbeteende. De 24 kor som ingick i daggruppen släpptes ut på bete efter morgonmjölkningen kl. 07.00 och togs in igen till kvällsmjölknigen kl. 16.30. De 24 nattkorna gick ut efter kvällsmjölknigen kl. 17.00 och togs in till morgonmjölkningen kl. 06.00. För att kunna samla in detaljerad data på betesbeteende och foderintag utfördes försöket på SLU:s försöksgård Röbäcksdalen i Umeå. Även om det inte var midnattssol i Umeå, så skiljde det inte många timmar mellan solens nedgång (23.03) och uppgång (02.20), så förutsättningarna för att testa vår hypotes – bättre betesutnyttjande i nattgruppen tack vare ökat betande och bättre kemisk sammansättning av vallen – var inte helt optimala.

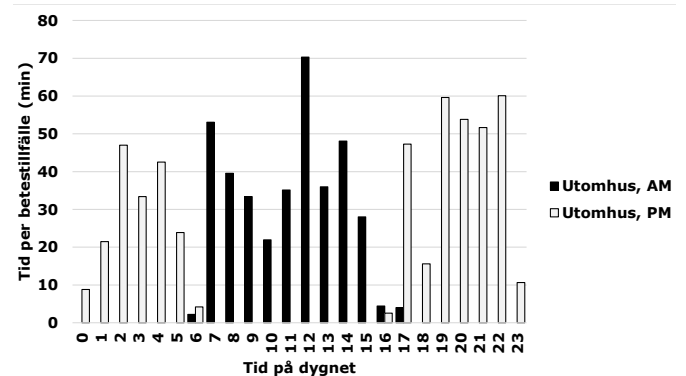
Längre betestillfällena och högre sockerhalt i vallen på kvällen

Precis som tidigare studier visat, kunde vi också se att djuren betade under längre perioder under timmarna från kl. 19 fram till solnedgång (i genomsnitt 50 minuter per betestillfälle) och den timme som solen gick upp (45 minuter per betestillfälle) (figur 1). Vi såg också en topp mitt på dagen kl. 12–14, då varje betestillfälle också varade ca 50 minuter.

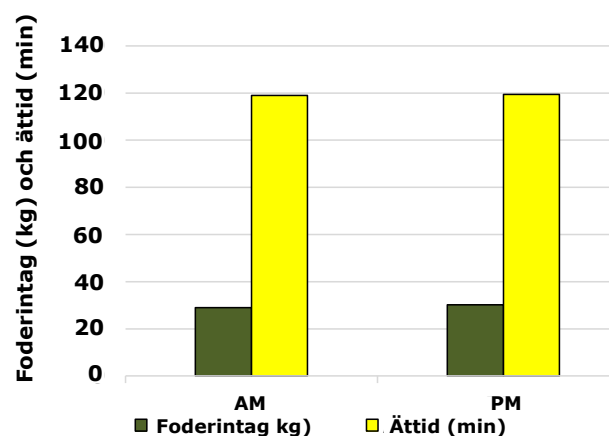
Korna hade fri tillgång till en fullfoderblandning den tiden de var inomhus (50 % ensilage och 50 % kraftfoder på ts-basis), med ca 2 kor per ätplats. Foderintaget och ättiden inomhus var den-

samma för båda grupperna. De åt ca 35 kg foder under 2 timmar per dygn den tid de var inomhus (figur 2), detta trots att korna i daggruppen (AM) var inne fler timmar än nattgruppen (PM). Inte heller mjölmängd eller mjölksammansättning skiljde sig åt mellan grupperna, daggruppen mjölkade i genomsnitt $27 \pm 7,2$ kg och nattgruppen $26 \pm 7,1$ kg per dag.

Figur 1. Betestid per betesperiod (min) fördelat över dygnet för kor på dagbete (svart, AM) och kor på nattbete (grå, PM).

Figur 2. Foderintag och ättid inomhus för korna i de två behandlingarna dagbete (AM) och nattbete (PM).

Med tanke på de långa dagarna hade vi inga stora förhoppningar att se några skillnader i gräsets kemiska sammansättning, men trots att solen knappt hann gå ned innan den gick upp var det faktiskt en liten skillnad i innehållet av lösliga kolhydrater. Vallproven som klipptes kl. 22 innehöll mer socker än de som klipptes kl. 05 på morgonen.

Forts. nästa sida

Slutsatser och fortsatta studier sommaren 2022

Den högre sockerhalten i gräset på kvällen tillsammans med kornas motivation för att beta längre tid under kvällen är lovande för att kunna öka betesutnyttjandet utan att öka arbetsinsatsen. Vi kommer att studera detta närmare i sydligare delar av Sverige under sommaren 2022.

Emma Ternman, SLU, Inst. för husdjurens utfodring och vård, tel: 018-69 65 68, e-post: emma.ternman@slu.se

Rebecca Danielsson, SLU, Inst. för husdjurens utfodring och vård, tel: 018-67 16 28, e-post: rebecca.danielsson@slu.se

Horacio Gonda, SLU, Inst. för husdjurens utfodring och vård, tel: 018-67 23 50, e-post: horacio.gonda@slu.se

Om du är lantbrukare med mjölkning två gånger per dag som vill testa nattbete mot dagbete i din besättning får du gärna höra av dig – vi söker samarbetspartners som är intresserade av att delta i vår studie till sommaren!

Lästips:

Kismul H, m.fl. 2018. Morning and evening pasture access – comparing the effect of production pasture and exercise pasture on milk production and cow behaviour in an automatic milking system. *Livest. Sci.* 217, 44-54.

Delagarde R, m.fl. 2000. Vertical distribution of biomass, chemical composition and pepsin-cellulase digestibility in a perennial ryegrass sward: interaction with month of year, regrowth age and time of day. *Anim. Feed Sci. Technol.* 84, 49-68.

Växtföljdens inverkan på rödklövers uthållighet

Rödklöver är den mest använda foderbaljväxten i Sverige. Den har en snabb tillväxt och ger ofta bra skörd första och andra vallåret. Dock är det vanligt att se en minskning i andelen rödklöver allteftersom vallen åldras.

Rödklövers uthållighet påverkas av flera olika faktorer. Denna studie fokuserar på om växtföljden kan ha en påverkan på andelen rödklöver i vallen. Data kommer från tre långliggande fältförsök i norra Sverige, finansierat av fakulteten för naturresurser och jordbruksvetenskap vid SLU, och har försetts av SITES.

Experiment och analys

Fältförsöken etablerades under 1950-talet på tre platser; Offer i Västernorrland, Ås i Jämtland och Röbbäcksdalen i Västerbotten. Försöken bestod av fyra sexåriga växtföljder med olika andel vall (tabell 1). Vallen var en blandning av rödklöver och timotej, med varierande sorter över åren då de gamla ersattes ifall nya och bättre sorter introducerades på marknaden.

Tabell 1. De fyra sexåriga växtföljderna tillhörande fältförsöken i serie R8-71 åren 1963–1986

A	Korn med insådd	Vallår I	Vallår II	Vallår III	Vallår IV	Vallår V
B	Korn med insådd	Vallår I	Vallår II	Vallår III	Havre + Ärt	Raps
C	Korn med insådd	Vallår I	Vallår II	Råg	Potatis	Havre + Ärt
D	Korn med insådd	Träda	Råg	Ärt	Potatis	Morot/Kålrot

Vallarna skördades två gånger per säsong, med undantag för andra vallåret i växtföljden med endast två vallår (växtföljd C), som bara skördades en gång. Den insådda vallen i växtföljden där insådden följdes av träda (växtföljd D) blev aldrig skördad utan plöjdes ner under tidig sommar. På grund av detta exkluderades den växtföljden från vidare analys.

För att undersöka effekterna av de sexåriga växtföljdscyklerna jämfördes de tre första vallåren mellan de växtföljder som hade fem respektive tre år vall (växtföljd A och B) som ett medelvärde över tidsperioden 1963–1986. Utöver detta jämfördes effekterna av växtföljden på första vallårets rödklöverandel över tid mellan växtföljderna A, B och C åren 1963–1986. De data som studerades var rödklöverhalt och råproteinhalt (redovisas inte här).

Foto: Sanna Bergqvist

Växtföljdens påverkan

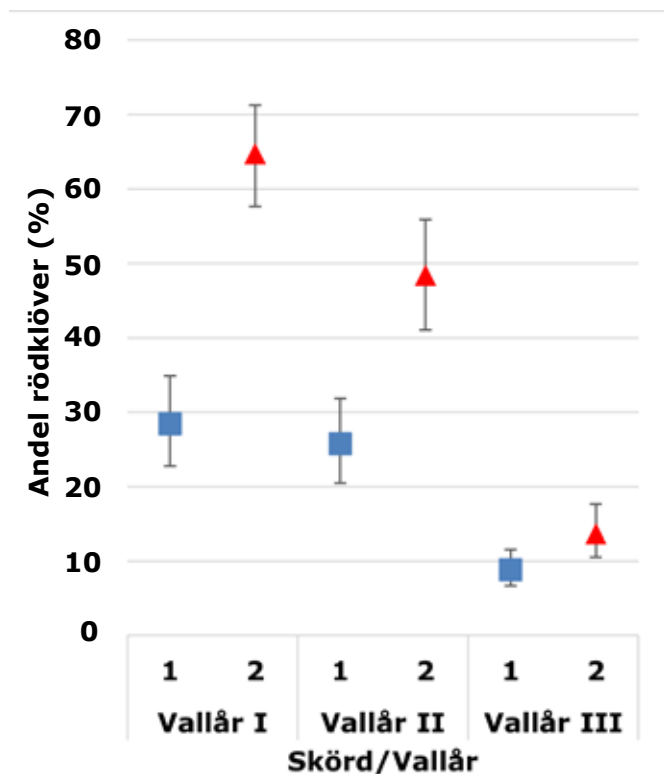
Analysen av data visade att växtföljden kan ha en viss påverkan på andelen rödklöver i vallen. Dock syntes ingen skillnad i minskning av andelen rödklöver mellan den fem- och treåriga vallen under de tre skördeår som studerades. Båda växtföljderna hade en minskning redan i andra skörden det andra vallåret, följt av en kraftig nedgång under det tredje vallåret (figur 1). En trolig orsak till minskningen av rödklöver är angrepp av rotröta, då denna sjukdom är som mest framträdande från andra vallåret och framåt. Rotröta orsakas av ett komplex av olika jordbundna svampar och det finns många värdväxter som kan hålla patogenerna kvar, vilket gör den svårbekämpad med hjälp av växtföljd.

Trots att det inte fanns någon skillnad i minskningen av rödklöver mellan växtföljderna med tre eller fem vallår så fanns det en skillnad över tid i jämförelsen av det första vallåret. Växtföljd C som endast hade två år vall visade ingen signifikant minskning i andelen rödklöver under det första vallåret under perioden 1963–1986. Däremot hade växtföljden med fem år vall en signifikant minskning över tid (figur 2). Detta var väntat då växtföljden med fem vallår troligen lider av ett högre sjukdomstryck redan första året, jämfört med växtföljden med endast två vallår. Övrigt var att även växtföljden med tre vallår

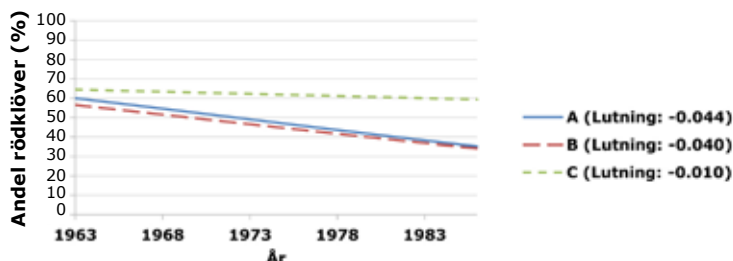
Forts. nästa sida

visade en minskning i rödklöverandel som var snarlik den för fem vallår. De var så lika att det inte fanns en statistisk skillnad mellan de två växtföljderna. Detta till trots var minskningen i rödklöverandel för växtföljden med tre vallår inte tillräcklig för att den skulle vara signifikant över tid.

Minskningen under det första vallåret skulle kunna bero på klöverröta. Yngre plantor är mer känsliga mot denna sjukdom som brukar orsaka störst problem under första året. Andra orsaker skulle kunna vara ogynnsamt klimat under vinterhalvåret och/eller isbränna.

Figur 1. Andel rödklöver (%) i blandvall med timotej under tre vallår. Skörd 1 representeras av de blå fyrkanterna och skörd 2 av de röda trianglarna. Värdena är medeltal över den 24-åriga perioden, de tre platserna Offer, Ås och Röbbäcksdalen samt växtföljderna A och B.

Figur 2. Förändring över tid i andelen rödklöver (%) i blandvall med timotej 1963–1986 för det första vallåret i växtföljderna A (5 vallår), B (3 vallår) och C (2 vallår).

Möjligheter och svårigheter

Resultaten visar att en tvåårig vall kan vara ett mer gynnsamt alternativ för att behålla en hög andel rödklöver i en sexårig växtföljd, jämfört med en tre- eller femårig vall. Vi kan dock bara säga att det finns en påverkan. Det är inte möjligt att säga om den beror på livslängden på vallen, längden på avbrottet mellan vallarna eller avbrottsgrödorna.

Rödklövern är en viktig del av svenskt jordbruk. För att öka chansen för mer hållbara vallar med rödklöver är vi i behov av mer forskning och utveckling av nya sorter och odlingsmöjligheter för att möta framtidens utmaningar. Detta görs bl.a. i form av sortprovning över hela landet där rödklöverns framtid i våra vallar testas.

Sanna Bergqvist, SLU, Inst. för norrländsk jordbruksvetenskap, tel: 090-786 87 26, e-post: sanna.bergqvist@slu.se

Lästips:

Bergqvist, S. 2021. Long-term effects of cropping system on red clover proportion and crude protein concentration in mixed leys. Swedish University of Agricultural Sciences. Department of Crop Production Ecology. Uppsala. Master's thesis. <https://stud.epsilon.slu.se/17423/>
Lindén, E. 2021. Cropping systems with leys – analysis of a long-term experiment in Northern Sweden. Swedish University of Agricultural Sciences. Department of Crop Production Ecology. Uppsala. Master's thesis. <https://stud.epsilon.slu.se/16625/>.

Svenska Vallföreningens
Sommarmöte 2022
Luleå och norrut ca 22 juli

VALLKONFERENS 2023

Boka redan nu **7–8 februari** i Uppsala.
För mer information, se så småningom
slu.se.vallkonferens2023

SVENSKA VALLBREV kommer ut med sju nummer 2022.

Manusstopp	Utgivning
Nr 2 25 feb	25 mars
Nr 3 8 apr	6 maj
Nr 4 6 maj	3 juni
Nr 5 19 aug	16 sep
Nr 6 23 sep	21 okt
Nr 7 11 nov	9 dec

Redaktionskommitté: Nilla Nilsdotter-Linde, ansvarig utgivare, tel: 070-662 74 05, e-post: nilla.nilsdotter-linde@slu.se
Gun Bernes, tel: 070-296 51 89, e-post: gun.bernes@slu.se

Redaktion och layout: **Irène Persson**, tel: 070-616 66 27, e-post: irenee.persson@gmail.com

Vill du bli medlem i Svenska Vallföreningen? Betala 500 kr till pg. 72 27 23-4 eller bg. 108-9705 och ange namn och adress.

ISSN 1653-8064

EGF-konferens
26–30 juni 2022 i
Caen, Normandie

Grassland at the heart of circular and sustainable food systems

Betesworkshop 26 juni och
eftertur 30 juni–2 juli

Mer information och anmälan:
<https://egf2022.symposium.inrae.fr>

Posttidning **B**

Avs: Hushållningssällskapet
Box 5007, 514 05 LÅNGHEM

Några ord från ordföranden...

I Mellansverige där jag befinner mig har vi i år fått en bra tjäle, december var nederbördsfattig, men väldigt kall. Det märks för övrigt också på alla våra elfakturor, förutom hos dem som vintersäkrade sin el. Inte lätt att hänga med i svängarna, minsann...

Det som jag kallade ett märkligt år förra året ser ut att fortsätta även detta år. Där jag jobbar blev ingen sjuk förra året, men för någon vecka sedan åkte två av oss dit på corona. Alla på gården är förstås fullvaccinerade så ingen har ännu behövt någon sjukhusvård, vi har klarat oss med egen vård i hemmet.

Ser man tillbaka på året så kunde Vallföreningen med stor glädje genomföra ett efterlängtat sommarmöte. Vi besökte Västergötland och fick ta del av flera väldigt intressanta gårdsbesök samt besök på Sötåsen med deras bioraffinaderi. Under hösten kunde vi även genomföra vårt årsmöte på Alnarp vid ett gemensamt arrangemang med Alnarps mjölkdag. Där gavs många intressanta föredrag om både vall och ny teknik som är på gång.

Vid årsskiftet är det många av oss som summerar ekonomin för året som gått. Vi som har djur av något slag skall också sätta ett värde på dem i våra redovisningar. Hos oss använder vi Skatteverkets regler och nivåer. I de anvisningarna har man sänkt värdet två år i rad. I år har man däremot höjt det relativt kraftigt, vilket ger ett höjt lagervärde som påverkar resultatet positivt. Höjningen är korrekt, men beskedet från Skatteverket kom sent, först i slutet på december. EU-ersättningar är också en parameter som påverkar resultatet mycket. I Sörmland ligger man efter med utbetalningar av betesersättningar och även beslut om när utbetalningarna kommer att ske.

Foto: Nilla Nilsson-Linde

Planeringen av växtodlingen 2022 har inte varit lika enkel som tidigare år. Vallfrö har gått bra att få tag i, men vår-sädsutsädet är svårt, där får vi inte tag i de sorter vi önskar. Vi skall prova att så en del ärter och även göra insådd i den grödan. Det blir spännande att följa resultatet både vad gäller tröskning och resultatet av insådden.

Som vanligt planerar Vallföreningen ett sommarmöte i år också, vi återkommer med besked om plats framöver. Vi kommer även att delta på Borgeby fältdagar på försommaren. Allt detta förutsätter förstås att vi och vår omgivning är fri från dessa eländiga pandemier. Som sagt, gå och vaccinera er, så ses vi säkert under året.

Väl mött till ett bra 2022!

Per Rudengren, Mellösa, tel: 070-674 91 71,
e-post: per@vikmellosa.se
Ordförande

Vi har de hållbara alternativen för din grovfoderproduktion!

Just nu har vi kampanjpriser på våra produkter inom sträckfilm, nät och garn.

Kontakta din säljare för mer information. Gäller under perioden 19/1-25/2 2022.

 Lantmännen

Trygg med SiloSolve FC!

Ett grovfoder som ensileras snabbt spar på all den dyrbara näring du skördat.

SiloSolve FC hjälper dig att få ett välensilerat grovfoder och ger dig möjlighet att öppna din silo tidigt. Produkten är lätthanterlig och ofarlig för både människor och maskiner.

 SVENSKA FODER